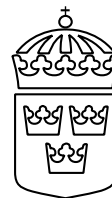

Regeringens proposition 2018/19:63

Fördjupat partnerskaps- och samarbetsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater och Armenien

Prop.
2018/19:63

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 7 mars 2019

Stefan Löfven

Ann Linde
(Utrikesdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner ett fördjupat partnerskaps- och samarbetsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Armenien, å andra sidan. Det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet ersätter det befintliga partnerskaps- och samarbetsavtalet som undertecknades 1996 och trädde i kraft 1999. Förhandlingarna om ett fördjupat partnerskaps- och samarbetsavtal inleddes i december 2015 och avtalet undertecknades den 24 november 2017. Avtalet syftar till att fördjupa de politiska och ekonomiska förbindelserna mellan EU och Armenien och är grundat i en gemensam respekt för demokrati, mänskliga rättigheter och grundläggande friheter samt rättsstatens principer. Avtalet föreskriver samarbete på en rad områden, bland annat handel, miljö, energi, beskattning, kultur, turism, jordbruk, hälsa, vetenskap och teknik samt transport.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Ärendet och dess beredning	5
3	Bakgrund.....	5
4	EU:s relationer med Armenien	5
5	Sveriges relationer med Armenien.....	6
6	Den ekonomiska utvecklingen i Armenien	7
7	Avtalet.....	7
7.1	Mål och allmänna principer (artiklarna 1 och 2)	7
7.2	Politisk dialog och reform; samarbete på området utrikes- och säkerhetspolitik (artiklarna 3–11).....	8
7.3	Rättvisa, frihet och säkerhet (artiklarna 12–21)	9
7.4	Ekonomiskt samarbete (artiklarna 22–35).....	9
7.5	Andra samarbetsområden (artiklarna 36–112)	9
7.6	Handel och handelsrelaterade frågor (artiklarna 113– 342)	9
7.6.1	Handel med varor (artiklarna 113–122)	9
7.6.2	Tull (artiklarna 123–126)	10
7.6.3	Tekniska handelshinder (127–132)	10
7.6.4	Sanitära och fytosanitära frågor (artiklarna 133–140).....	10
7.6.5	Handel med tjänster, etablering och elektronisk handel (artiklarna 141–203).....	11
7.6.6	Löpande betalningar och kapitalrörelser (artiklarna 204–208).....	11
7.6.7	Immateriella rättigheter (artiklarna 209– 268) 11	
7.6.8	Offentlig upphandling (artiklarna 269– 271) 12	
7.6.9	Handel och hållbar utveckling (artiklarna 272–285).....	12
7.6.10	Konkurrens (artiklarna 286–299)	12
7.6.11	Statsägda företag (artiklarna 300–306).....	13
7.6.12	Öppenhet (artiklarna 307–315).....	13
7.6.13	Tvistlösning (artiklarna 316–342)	13
7.7	Ekonomiskt bistånd samt bestämmelser om bedrägeribekämpning och kontroll (artiklarna 343– 361)	13
7.8	Institutionella och allmänna bestämmelser samt slutbestämmelser (artiklarna 362–386)	14
8	Godkännande av avtalet	14
Bilaga 1	OMFATTANDE OCH FÖRDJUPAT PARTNERSKAPSAVTAL mellan Europeiska unionen, Europeiska atomenergigemenskapen och	

deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken	Prop. 2018/19:63
Armenien, å andra sidan	16
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 7 mars 2019	481

Regeringens förslag:

Riksdagen godkänner avtalet om fördjupat partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Armenien, å andra sidan (*avsnitt 8*).

Europeiska unionens råd beslutade 29 september 2015 att bemyndiga Europeiska kommissionen att inleda förhandlingar om ett fördjupat partnerskaps- och samarbetsavtal mellan Europeiska unionen (EU) och Republiken Armenien (Armenien). Förhandlingarna inleddes i december 2015 och avslutades i mars 2017. Avtalet paraferades i mars 2017 och undertecknades den 24 november 2017. Det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet är ett blandat avtal. Det innebär att både EU och dess medlemsstater är avtalsparter tillsammans med Armenien. Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då parterna till generalsekretariatet vid Europeiska unionens råd anmält att de förfaranden som är nödvändiga för detta har slutförts. I avvaktan på att avtalet träder i kraft kan det tillämpas provisoriskt mellan EU och Armenien inom ramen för kompetensfördelningen. Avtalet i svensk översättning finns som bilaga till propositionen.

3 Bakgrund

Genom avtalet upprättas ett fördjupat partnerskap mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och Armenien, å andra sidan. Avtalet består av åtta avdelningar: 1) Mål och allmänna principer, 2) Politisk dialog och reform; samarbete på området utrikes- och säkerhetspolitik, 3) Rättvisa, frihet och säkerhet, 4) Ekonomiskt samarbete, 5) Andra samarbetsområden, 6) Handel och handelsrelaterade frågor, 7) Ekonomiskt bistånd samt bestämmelser om bedrägeribekämpning och kontroll, 8) Institutionella och allmänna bestämmelser samt slutbestämmelser. Därtill innehåller avtalet tolv bilagor och två protokoll. Det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet ersätter vid sitt ikraftträdande det befintliga partnerskaps- och samarbetsavtalet (prop. 1996/97:76). Det befintliga partnerskaps- och samarbetsavtalet undertecknades 1996 och trädde i kraft 1999 i syfte att skapa ett forum för en politisk dialog, att främja handel och investeringar, att stärka den demokratiska och marknadsekonomiska utvecklingen i Armenien, att ge en ram för ett bredare samarbete mellan parterna samt skapa förutsättningar för etableringsfrihet, tjänstehandel och kapitalrörelser. Det nya avtalet syftar till att ytterligare stärka de bilaterala relationerna och den politiska dialogen mellan EU och Armenien samt leda till förbättrade möjligheter för handel och investeringar.

4 EU:s relationer med Armenien

EU:s relationer med Armenien har fördjupats de senaste åren, inte minst inom ramen för Östliga partnerskapet, som etablerades vid ett toppmöte i Prag i maj 2009 efter ett initiativ från Sverige och Polen. Östliga

partnerskapet är EU:s politik gentemot de sex östeuropeiska grannländerna Armenien, Azerbajdzjan, Georgien, Moldavien, Ukraina och Vitryssland men också ett format för samarbete mellan EU och dessa länder. Såväl EU:s medlemsstater som institutioner deltar i Östliga partnerskapet. Syftet med partnerskapet är att främja partnerländernas politiska associering och ekonomiska integrering med EU. Detta sker bland annat genom praktiskt arbete för anpassning till EU:s regelverk inom olika områden, harmonisering av lagstiftning och genom att bygga demokratiska institutioner. Respekt för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer är grundläggande för partnerländernas fördjupade integration och samarbete med EU. Samarbetet, liksom EU:s ekonomiska stöd, är tydligt kopplat till respektive lands reformframsteg, i linje med principen om "mer för mer". Principen innebär att mer reformer i ett land leder till ökat stöd och engagemang från EU. EU stöder även Armenien genom EU:s grannskapsinstrument (European Neighbourhood Instrument, ENI) under perioden 2014–2020. Syftet med ENI är att främja fred, stabilitet och ekonomisk tillväxt i hela regionen genom stöd till politiska och ekonomiska reformer i de 16 länder som omfattas av instrumentet. Armenien har ingått ett viseringsförenklings- och återtagandeavtal med EU vilket innebär sänkta kostnader för viseringsansökningar. Handelsflödet mellan EU och Armenien ökade under 2013–2017 årligen med i genomsnitt 10 procent för exporten, samtidigt som importen var oförändrad. År 2017 uppgick den totala handeln mellan EU och Armenien till 1,1 miljarder euro. Importen från Armenien till EU bestod huvudsakligen av råmetaller, drycker och tobak. Exporten från EU till Armenien bestod främst av kemikalier, maskiner och transportutrustning.

5 Sveriges relationer med Armenien

Sveriges bilaterala förbindelser med Armenien, som formellt upprättades 1992, är goda och officiella besöksutbyten i båda riktningar har ägt rum under senare år. År 2014 öppnade Sverige en ambassad i Jerevan och Armenien öppnade en ambassad i Stockholm. Utrikesminister Wallström besökte Armenien i februari 2016 och utrikesminister Nalbandian besökte Sverige i mars 2018.

Regeringens regionala resultatstrategi för reformsamarbete med Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet 2014–2020 möjliggör Sidafinansierade insatser i Armenien, när dessa utgör en del av ett regionalt projekt. Som exempel kan nämnas stöd till Europarådets arbete för att främja respekten för de mänskliga rättigheterna och ett projekt till stöd för organisationer som arbetar med hbtq-frågor i bland annat Armenien. Utrikesdepartementet har även finansierat mindre projekt till stöd för ökad politisk representation för kvinnor i Armenien och Sveriges ambassad samarbetar med lokala civilsamhällesorganisationer som är engagerade i frågor såsom antidiskriminering och jämställdhet.

Handelsförbindelserna mellan Sverige och Armenien är fortsatt begränsade. Sverige importerar främst livsmedel, tobak och

verkstadsprodukter från Armenien. Exporten till Armenien består i huvudsak av verkstadsprodukter, särskilt telekomutrustning, och transportmedel. Det finns ett växande intresse från svenskt näringsliv för Armenien och flera svenska företag finns etablerade i landet. Sveriges export till Armenien uppgick 2017 till ca 150 miljoner kronor per år och Sveriges import från Armenien uppgick till ca 3 miljoner kronor per år.

6 Den ekonomiska utvecklingen i Armenien

Armenien är fortfarande till stor del ett jordbruksland, även om regeringen satsar på en utbyggnad av tjänstesektorn. Jordbruket sysselsätter närmare hälften av befolkningen. De viktigaste exportprodukterna är diamanter, mineral, livsmedel och metaller. Armenien är starkt beroende av energiråvaruimport, främst från Ryssland men även från Iran. Tack vare ekonomiska reformer och investeringar från främst armenier i utlandet hade Armenien en stadig ekonomisk tillväxt under det tidiga 2000-talet. Den globala finanskrisen 2008 slog emellertid hårt mot Armeniens ekonomi, med bland annat en minskning av bruttonationalprodukten med omkring 15 procent under 2009. Ekonomin har sedan dess sakta återhämtat sig.

Armeniens viktigaste handelspartner är Ryssland, som säljer olja, gas och kärnbränsle. Armenien, som är starkt beroende av energiråvaruimport, har även ambitionen att importera mer gas och olja från Iran. En transportkorridor från norr eller söder, mellan gränsen mot Iran till gränsen mot Georgien, förväntas vara klar 2019. Övriga viktiga importvaror inkluderar rådiamanter, livsmedel och tobak, även om dessa varor numera produceras mer inom landet än tidigare.

Inkomstskillnaderna är stora och enligt Världsbanken levde ca 30 procent av landets befolkning i fattigdom år 2015. Fattigdomen förklaras bland annat av hög arbetslöshet och låg grad av inkomstfördelning mellan olika grupper. Den ekonomiska situationen har lett till betydande utvandring och säsongsbetonad migration. Många hushåll i Armenien är beroende av remitteringar som skickas hem av familjemedlemmar som arbetar utomlands.

7 Avtalet

7.1 Mål och allmänna principer (artiklarna 1 och 2)

Syftet med avtalet är att stärka parternas omfattande politiska och ekonomiska partnerskap och samarbete, på grundval av gemensamma värderingar och nära förbindelser, bland annat genom att öka Armeniens deltagande i EU:s politik, program och organ. Avtalet ska stärka ramen för politisk dialog på alla områden av gemensamt intresse och främja nära

politiska förbindelser mellan parterna. Avtalet ska bidra till att stärka demokratin och till politisk, ekonomisk och institutionell stabilitet i Armenien samt till att främja, bevara och stärka fred och stabilitet både regionalt och internationellt. Vidare har avtalet som mål att stödja Armeniens ekonomiska utveckling bland annat genom att anpassa landets lagstiftning till EU:s lagstiftning. Avtalet ska även främja rörligheten och direkta kontakter samt utöka samarbetet på området frihet, säkerhet och rättvisa för att stärka rättsstatens principer och respekten för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter.

Till avtalet hör en särskild uppsättning principer som betecknas som väsentliga delar av avtalet. Dessa är respekt för demokratiska principer, rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna i enlighet med relevanta internationella instrument samt principerna om en fri marknadsekonomi, hållbar utveckling och effektiv multilateralism. Avtalet nämner i detta avsnitt även principen om god samhällsstyrning, korruptionsbekämpning, bekämpning av gränsöverskridande organiserad brottslighet och terrorism samt kampen mot spridning av massförstörelsevapen. En överträdelse av någon av dessa principer kan motivera ett tillfälligt upphävande av samtliga rättigheter och skyldigheter enligt avtalet.

7.2 Politisk dialog och reform; samarbete på området utrikes- och säkerhetspolitik (artiklarna 3–11)

Avtalet stadgar att den politiska dialogen mellan parterna ska utvecklas och stärkas på alla områden av gemensamt intresse, inbegripet frågor som rör utrikes- och säkerhetspolitik och inhemska reformer för att öka effektiviteten i det politiska samarbetet. Parterna ska samarbeta för att a) utveckla, befästa och stärka de demokratiska institutionernas stabilitet och ändamålsenlighet samt rättsstatens principer, b) säkerställa respekten för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, c) göra ytterligare framsteg med reform av rättsväsendet och lagstiftning för att säkerställa domstolarnas, åklagarmyndighetens och de brottsbekämpande myndigheternas oberoende, kvalitet och effektivitet, d) stärka de brottsbekämpande myndigheternas administrativa kapacitet och säkerställa deras opartiskhet och effektivitet, e) fortsätta reformen av den offentliga förvaltningen och utveckla en ansvarstagande, effektiv, öppen och professionell offentlig förvaltning och f) sörja för en verkningsfull korruptionsbekämpning. Särskilda områden som ska omfattas av samarbete och dialog är utrikes- och säkerhetspolitik, allvarliga brott som angår det internationella samfundet och Internationella brottmålsdomstolen, konfliktförebyggande och krishantering, regional stabilitet och fredlig konfliktlösning, nedrustning och icke-spridning av massförstörelsevapen, att motverka illegal spridning av små och lätta vapen samt kontroll av export av konventionella vapen samt bekämpning av terrorism.

7.3 Rättvisa, frihet och säkerhet (artiklarna 12–21) Prop. 2018/19:63

Avtalets avdelning för samarbete inom rättvisa, frihet och säkerhet fastställer en ram för samarbete om rättsstatens principer och respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna, skydd av personuppgifter, migration, asyl och gränsförvaltning, personers rörlighet samt bekämpning av organiserad brottslighet, korruption, narkotikabrott, penningtvätt och finansiering av terrorism. Avtalet innehåller ett åtagande om att vidareutveckla det civil- och straffrättsliga samarbetet genom tillämpning av relevanta internationella och bilaterala instrument. Genom avtalet garanterar Armenien EU:s medlemsstater möjlighet att erbjuda konsulärt skydd för sina medborgare i Armenien.

7.4 Ekonomiskt samarbete (artiklarna 22–35)

Genom avtalet åtar sig parterna att föra en regelbunden ekonomisk dialog i syfte att underlätta den ekonomiska reformprocessen. Genom avtalet åtar sig Armenien att vidta ytterligare åtgärder för att utveckla en välfungerande marknadsekonomi och gradvis närma sina ekonomiska och finansiella bestämmelser och sin politiska och finansiella politik till EU. Avtalets avdelning om ekonomiskt samarbete fastställer även att parterna ska samarbeta på området för internkontroll och extern revision i den offentliga sektorn, skatteområdet samt i statistikfrågor.

7.5 Andra samarbetsområden (artiklarna 36–112)

Avtalet föreskriver samarbete mellan parterna inom följande områden: 1) transporter, 2) energisamarbete inbegripet kärnsäkerhet, 3) miljö, 4) klimatfrågor, 5) industri- och näringslivspolitik, 6) bolagsrätt, redovisning och revision samt företagsstyrning, 7) bank- och försäkringstjänster samt andra finansiella tjänster, 8) informations-samhället, 9) turism, 10) jordbruk och landsbygdsutveckling, 11) fiskeri och havsstyrning, 12) gruvindustri, 13) forskning, teknisk utveckling och innovation, 14) konsumentskydd, 15) sysselsättning, socialpolitik och lika möjligheter, 16) hälsoområdet, 17) allmän och yrkesinriktad utbildning samt ungdomsfrågor, 18) kulturområdet, 19) audiovisuella medier och andra medier, 20) idrott och fysisk aktivitet, 21) civila samhället, 22) regional utveckling samt gränsöverskridande och regionalt samarbete samt 23) civilskydd.

7.6 Handel och handelsrelaterade frågor (artiklarna 113–342)

7.6.1 Handel med varor (artiklarna 113–122)

Enligt avtalet ska parterna, när det gäller handel med varor, bevilja varandra behandling enligt principen om mest gynnad nation i enlighet

med artikel I i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994 (GATT 1994). Innebörden av denna princip är att varje handelsförmån som en WTO-medlem medger en annan medlem som regel även ska tillfalla övriga WTO-medlemmar. Vidare fastslås att parterna ska respektera principen om nationell behandling för varor som härrör från den andra parten i enlighet med artikel III i GATT 1994. Den sistnämnda principen innebär att importerade och inhemska varor som regel ska behandlas lika vad gäller beskattning och olika regleringar. Avtalet slår fast att parterna ska tillämpa importtullar och importavgifter i enlighet med sina åtaganden inom ramen för WTO på tullområdet. Parterna får inte införa eller upprätthålla några förbud eller restriktioner av annat slag än tullar, skatter eller andra avgifter, vare sig genom kvoter, import- eller exportlicenser eller andra åtgärder vid import av en vara från den andra parten eller vid export eller försäljning för export av en vara avsedd för den andra partens territorium, i enlighet med artikel XI i GATT 1994. Avtalet slår även fast befrielse från importavgifter och importtullar på varor som införs tillfälligt enligt de förfaranden som föreskrivs i internationella avtal om tillfällig införsel av varor som är bindande för parterna. Genom avtalet enas parterna om att behandla återtillverkade produkter på samma sätt som likadana nyframställda produkter. Parterna enas även om principen om rätt till fri transitering.

7.6.2 Tull (artiklarna 123–126)

Parterna ska genom avtalet stärka sitt samarbete på tullområdet för att underlätta handeln, säkerställa ett öppet handelsklimat, förbättra säkerheten i leveranskedjan, främja konsumenternas säkerhet, hejda flödet av varor som innebär intrång i immateriella rättigheter samt bekämpa smuggling och bedrägeri. Till avtalet finns ett protokoll (protokoll II) om ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor som närmare reglerar hur tullsamarbetet ska gå till. Vidare upprättas genom avtalet en underkommitté för tullfrågor, som ska hålla regelbundna möten och övervaka genomförandet av avtalet och tillhörande protokoll.

7.6.3 Tekniska handelshinder (127–132)

Avtalet omfattar föreskrifter om s.k. tekniska handelshinder genom att WTO-avtalet om tekniska handelshinder (TBT-avtalet) införlivas i avtalet. Parterna ska stärka sitt samarbete om tekniska föreskrifter, standardisering, ackreditering m.m. genom att bland annat uppmuntra till användning av internationella instrument på dessa områden i syfte att öka den ömsesidiga förståelsen av sina respektive system och underlätta tillträdet till sina respektive marknader.

7.6.4 Sanitära och fytosanitära frågor (artiklarna 133–140)

Avtalet fastställer principer för sanitära och fytosanitära åtgärder och djurskyddsfrågor i handeln mellan parterna. Med sanitära och fytosanitära

åtgärder avses åtgärder som införs för att skydda människors, djurs eller växters liv och hälsa från risker som kommer från exempelvis sjukdomar och växtskadegörare. Enligt avtalet ska parterna säkerställa att sanitära och fytosanitära åtgärder utarbetas och genomförs på grundval av principerna om proportionalitet, öppenhet, icke-diskriminering och vetenskaplig motivering med hänsyn till sådana internationella standarder som fastställts bland annat i den internationella växtskyddskonventionen från 1951 och av Världsoorganisationen för djurhälsa och Codex Alimentarius-kommissionen. Åtgärderna ska inte tillämpas på ett sätt som utgör en förtäckt begränsning av handeln. Parterna ska samarbeta i djur- och växtskyddsfrågor genom utbyte av information, sakkunskap och erfarenheter. Parterna är också överens om att upprätta en dialog om sanitära och fytosanitära frågor om någon av parterna begär det och att partnerskapskommittén får anta förfaranderegler för hur sådana dialoger ska genomföras.

7.6.5 Handel med tjänster, etablering och elektronisk handel (artiklarna 141–203)

Avtalet omfattar bestämmelser om nationell behandling och mest gynnad nation-behandling av företag. I fråga om handel med tjänster medför avtalet ett brett marknadstillträde. När det gäller tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål ska parterna enligt avtalet tillåta att en investerare från den andra parten anställer personer som är medborgare i EU:s medlemsstater respektive Armenien under förutsättning att de anställda är s.k. nyckelpersonal eller praktikanter med akademisk examen. Avtalet innehåller också åtaganden om marknadstillträde beträffande leverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis.

7.6.6 Löpande betalningar och kapitalrörelser (artiklarna 204–208)

Parterna åtar sig att i fritt konvertibel valuta och i enlighet med IMF:s bestämmelser tillåta alla betalningar och överföringar som avser bytesbalanstransaktioner. Parterna förbinder sig också att inte införa några restriktioner för fri rörlighet av kapital i samband med bland annat direktinvesteringar och återförande av eventuell vinst.

7.6.7 Immateriella rättigheter (artiklarna 209–268)

Genom avtalet förbinder sig parterna att säkerställa ett effektivt skydd för immateriella rättigheter. Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt olika internationella överenskommelser bland annat WTO-avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätt (Trips-avtalet). Avtalet omfattar dessutom bestämmelser om bland annat upphovsrätt, geografiska beteckningar, formgivning och patent som kompletterar Trips-avtalet och inbegriper bestämmelser om säkerställande av skydd av immateriella rättigheter.

7.6.8 Offentlig upphandling (artiklarna 269–271)

Avtalet ger parterna möjlighet att lämna anbud gällande vissa varor och tjänster över vissa tröskelvärden, i enlighet med bilaga XI till avtalet. I avtalet bekräftar parterna sina ömsesidiga rättigheter och skyldigheter som följer av det reviderade WTO-avtalet om offentlig upphandling från 2012. Därtill följer en del tilläggsbestämmelser såsom elektroniskt offentliggörande av meddelanden om upphandling, krav på överprövningsförfaranden, ogiltighet och diskrimineringsförbud mot etablerade företag. Parterna är överens om att deras upphandlande myndigheter vid offentlig upphandling inte ska behandla varor och tjänster från den andra parten eller leverantörer från den andra parten som tillhandahåller sådana varor och tjänster mindre förmånligt än inhemska varor, tjänster och lokalt etablerade leverantörer. Offentlig upphandling ska genomföras på ett öppet och opartiskt sätt som gör att intressekonflikter undviks och korruption förhindras och som är förenligt med avtalets artiklar.

7.6.9 Handel och hållbar utveckling (artiklarna 272–285)

Genom avtalet bekräftar parterna sitt åtagande att eftersträva en hållbar utveckling, vars grundpelare – ekonomisk utveckling, social utveckling och miljöskydd – är avhängiga av varandra och förstärker varandra ömsesidigt. Parterna understryker fördelen av att betrakta arbetsmarknads- och miljöfrågor som en del av en övergripande strategi för handel och hållbar utveckling. Vidare erkänner parterna att full och produktiv sysselsättning och anständiga arbetsvillkor för alla är grundläggande för att hantera globaliseringen och bekräftar sitt åtagande att främja utvecklingen av internationell handel på ett sätt som bidrar till full och produktiv sysselsättning och anständiga arbetsvillkor för alla. Särskilda bestämmelser finns om öppenhet och dialog med det civila samhället och särskilt arbetsmarknadens parter för att främja samstämmighet och ömsesidigt stöd mellan handelsmässiga, sociala och miljömässiga mål. Partnerskapskommittén får anta regler för ett sådant samarbete och sådan dialog.

7.6.10 Konkurrens (artiklarna 286–299)

Avtalet innehåller bestämmelser om konkurrens som bland annat slår fast att parterna erkänner vikten av fri och icke snedvriden konkurrens i sina handelsförbindelser. Parterna åtar sig att bibehålla en heltäckande konkurrenslagstiftning som ska tillämpas på ett öppet och icke-diskriminerande sätt. I avtalet finns ett avsnitt om subventioner som är avsett att säkerställa att Armenien följer öppenhetsprinciperna och som innehåller lämpliga rapporteringsskyldigheter för detta ändamål.

7.6.11 Statsägda företag (artiklarna 300–306)

Prop. 2018/19:63

Genom avtalet bekräftar parterna sina rättigheter och skyldigheter enligt sina åtaganden inom ramen för WTO. Parterna är överens om att inget i avtalet hindrar en part från att upprätta eller bibehålla statsägda eller statskontrollerade företag, att utse eller bibehålla monopol eller ge företag särskilda rättigheter eller privilegier. Däremot åtar sig parterna genom avtalet att säkerställa att deras statsägda företag, utsedda monopol och företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier när de bedriver kommersiell verksamhet agerar affärsmässigt vid köp eller försäljning av varor eller tjänster.

7.6.12 Öppenhet (artiklarna 307–315)

Parterna erkänner i avtalet den betydelse som deras regelverk kan ha för handel och investeringar mellan dem och ska tillhandahålla en förutsägbar lagstiftning. Avtalet innehåller bland annat bestämmelser om offentliggörande av åtgärder med allmän tillämpning och upprättande av kontaktpunkter för förfrågningar. För överprövning eller överklagande ska parterna inrätta domstolar, skiljedomstolar, förvaltningsdomstolar eller motsvarande förfaranden för snabb prövning av administrativa åtgärder i handelsrelaterade frågor som omfattas av avtalet. Förfarandena ska vara opartiska och oberoende.

7.6.13 Tvistlösning (artiklarna 316–342)

Parterna ska sträva efter att genom samråd lösa alla tvister i fråga om tolkning och tillämpning av avtalet. Om parterna inte lyckas lösa tvisten genom samråd kan en skiljenämnd tillsättas. Endera parten får även begära att den andra parten deltar i ett medlingsförfarande i enlighet med det ramverk som finns i avtalet.

7.7 Ekonomiskt bistånd samt bestämmelser om bedrägeribekämpning och kontroll (artiklarna 343–361)

Armenien ska enligt avtalet få ekonomiskt bistånd genom EU:s berörda finansieringsmekanismer och finansieringsinstrument. Armenien kan också dra nytta av lån från Europeiska investeringsbanken (EIB), Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD) och andra internationella finansinstitut. Stödet ska bidra till att uppnå målen i avtalet. För att möjliggöra en optimal användning av de tillgängliga resurserna ska parterna sträva efter att se till att EU-stödet genomförs i nära samarbete och samordning med andra givarländer, givarorganisationer och internationella finansinstitut, och i enlighet med internationella principer om biståndseffektivitet. I fråga om bedrägeribekämpning åtar sig parterna att vidta verkningsfulla åtgärder för att förebygga och bekämpa

Prop. 2018/19:63 bedrägerier, korruption och all annan olaglig verksamhet, bland annat genom ömsesidigt administrativt bistånd och ömsesidig rättslig hjälp. Bestämmelser finns också om utredning och lagföring av misstänkta oegentligheter och revision av EU-medel.

7.8 Institutionella och allmänna bestämmelser samt slutbestämmelser (artiklarna 362–386)

Avtalet innehåller en uppdaterad institutionell ram som omfattar olika forum för samarbete och dialog. Ett partnerskapsråd inrättas som kan fatta beslut och som ska övervaka och regelbundet se över genomförandet av avtalet. Partnerskapsrådet ska biträdas av en partnerskapskommitté som minst en gång per år ska sammanträda i en särskild konstellation för att behandla handel och handelsrelaterade frågor. Partnerskapskommittén ska bistås av underkommittéer som är nödvändiga för genomförandet av detta avtal. Genom avtalet bildas även en parlamentarisk partnerskapskommitté samt en plattform för det civila samhället. Även i denna del av avtalet finns bestämmelser om hur övervakningen av Armeniens gradvisa anpassning till EU-lagstiftning ska gå till. Vidare finns bestämmelser för hur en part får agera om problem med betalningsbalansen skulle uppstå. Det finns även mekanismer för lösning av tvister mellan parterna om avtalets tolkning som inte omfattas av avtalets avsnitt om handel. Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då det sista ratifikations- eller godkännandeinstrumentet har deponerats. Avtalet ingås på obestämd tid. Varje part får säga upp avtalet genom en anmälan till den andra parten. Avtalet ska då upphöra att gälla sex månader efter mottagandet av en sådan anmälan. Avtalet är upprättat på EU:s samtliga officiella språk och på armeniska.

8 Godkännande av avtalet

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner avtalet om fördjupat partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Armenien, å andra sidan.

Skälen för regeringens förslag

Avtalet stärker de politiska och ekonomiska förbindelserna mellan parterna till förmån för såväl Armenien som EU

Avtalet utgör ett viktigt steg mot ett ökat EU-engagemang i Armenien. Det syftar till att fördjupa de politiska och ekonomiska förbindelserna mellan EU och Armenien genom ökade möjligheter för handel och samarbete på en rad olika områden. Handelsbestämmelserna i avtalet kompletterar de WTO-avtal parterna har tillträtt och avser att förenkla handeln mellan EU och Armenien. Avtalet täcker en rad samsarbetsområden såsom miljö, energi, beskattning, utbildning och kultur, sysselsättning och sociala

frågor, hälsa, vetenskap och teknik, transport samt icke-spridning och bekämpning av terrorism och organiserad brottslighet. Avtalet innehåller bestämmelser om grundvalar för relationerna såsom respekt för demokrati och mänskliga rättigheter samt rättsstatsprincipen.

Regeringen gör sammantaget bedömningen att avtalet bör anses vara av större vikt och att det därför enligt 10 kap. 3 § regeringsformen ska godkännas av riksdagen.

Vissa frågor om sekretess

När det gäller utbyte av information och krav på konfidentiell behandling innehåller det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet med Armenien till viss del samma typer av bestämmelser som finns i tidigare avtal mellan EU och tredjeland. På samma sätt som i t.ex. avtalet med Kazakstan (se prop. 2015/16:112 s. 8 och 14) finns i avtalet med Armenien ett protokoll om ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor (se avsnitt 7.6.2). Artikel 10 i detta protokoll innehåller bestämmelser om utbyte av uppgifter på tullområdet och om konfidentiell behandling av sådana uppgifter. Nationella regler ska tillämpas på den information som svenska myndigheter får del av inom ramen för samarbetet. På uppgifter överlämnade enligt avtalet kan alltså bland annat sekretessbestämmelserna i 27 kap. 1–3 samt 5 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, bli tillämpliga. När det gäller utlämnande av information finns med utgångspunkt i bestämmelsen om sekretess mot utländska myndigheter i 8 kap. 3 § OSL och föreskrifterna i 2 kap. 6 § lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete inte några hinder att ur sekretessynpunkt uppfylla avtalets och protokollets regler om överlämnande av information till bland annat utländska myndigheter (se motsvarande bedömning i prop. 2015/16:112 s. 14).

En anslutning till det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet kräver följaktligen inte någon lagändring för svensk del. Riksdagens godkännande av avtalet förutsätts dock för en tillämpning av de sekretessbestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen som föreskriver sekretess för informationsutbyten till följd av internationella avtal som har godkänts av riksdagen. Ett sådant godkännande innebär bland annat att 27 kap. 5 § OSL görs tillämplig i Tullverkets verksamhet på uppgifter som överlämnas enligt avtalet i ett ärende om handräckning.

Miljö- och jämställdhetskonsekvenser

Armenien åtar sig genom avtalet att gradvis närma sin lagstiftning till flera av EU:s direktiv på jämställdhets- och miljöområdet som inte omfattades av partnerskaps- och samarbetsavtalet från 1999. Avtalet innebär således en ambitionshöjning i jämställdhets- och miljöhänseende, jämfört med liggande partnerskaps- och samarbetsavtal.

Statsfinansiella konsekvenser

Avtalet bedöms inte få några statsfinansiella konsekvenser.

**OMFATTANDE OCH FÖRDJUPAT
PARTNERSKAPSAVTAL mellan Europeiska
unionen, Europeiska atomenergigemenskapen
och deras medlemsstater, å ena sidan, och
Republiken Armenien, å andra sidan**

Utrikesdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 7 mars 2019

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Lövin, Wallström, Y Johansson, M Johansson, Baylan, Hallengren, Hultqvist, Andersson, Bolund, Damberg, Strandhäll, Shekarabi, Ygeman, Eriksson, Linde, Ekström, Eneroth, Dahlgren, Nilsson, Ernkrans, Lindhagen, Lind

Föredragande: statsrådet Linde

Regeringen beslutar proposition 2018/19:63 Fördjupat partnerskaps- och samarbetsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater och Armenien